

TUR IR TĀDA TACĪŅA, jeb „Kalnu skolas 2012” piedzīvojumi Kaukāzā

6. – 8. jūlijs, piektdiena – svētdiena

Vilcienā Rīga – Maskava, Maskava - Naļčika

Mēnesi garais piedzīvojums sākas piektdienas vakarā Rīgas centrālajā stacijā, kad uz perona cits pēc cita sarodas 20 dažāda vecuma, dzimuma, profesijas (un arī fiziskās sagatavotības) pārstāvji, kurus vieno lielas, aizdomīga izskata mugursomas un laimīgi smaidi. Aiziet! Vēl divi biedri iekāps Krustpilī, un tad mēs būsīm pilnā skaitā – 17 dalībnieki, 3 mazo grupu instruktori, 1 instruktors – Priekšnieks un 1 instruktors – stažieris. Esam sadalīti 3 mazās grupās, kurām katrai ir pašai sava saimniecība, katra grupa atsevišķi organizē savu ēšanu, gulēšanu un arī kāpšanu, kaut gan lielos vilcienos programma visiem ir viena un tā pati: 3 nedēļas alpīnisma mācību nometne, un tiem, kas vēlas – pēdējā nedēļa kāpienam Elbrusā.

Mēs savā grupiņā esam 6 gab. – Rihards, Inguss, Imants, Baiba un Andrejs (sieva un vīrs), un es. Un mūsu lieliskā instruktore Liāna. Mēs esam jau saraduši lekcijās un treniņos Latvijā, un zinām, ka esam viena lieliska grupa! Katram ir savi talanti. Baiba, piemēram, izcili gatavo ēst. Andrejs ir ugunsdzēsējs un glābējs ar stāžu. Inguss ir maratonists un talantīgs orientierists (Lieldienu pārgājienā viņš mūs tik precīzi vadāja pa mežu ar kompasu, ka ieguva godpilnu iesauku Azimuts). Imants ir tūrisma pulciņa vadītājs, īsta zināšanu krātuve. Un Rihards ir vienkārši Rihards, īpašs pats par sevi. Klusībā ceru, ka arī es pārējiem varēšu kaut kā noderēt (vai vismaz ne pārāk kritiķu uz nerviem – nebūs jau viegli sešiem cilvēkiem veselu mēnesi dienu un nakti dzīvot plecu pie pleca).

Divas dienas paiet vilcienā, un viena pa vidu Maskavā. Spēlējam kauliņus, sitam kārtis. Pa vidam rēķinam kopīgo naudu un plānojam kopīgo pārtiku, kas jāiepērk Čerkeskas tirgū. Tas ir ļoti atbildīgs process, kurā bez Liānas praktiskajiem padomiem mēs būtu pieļāvuši krietni daudz kļūdu. Tikmēr vilciens Maskava – Naļčika mūs ir jau krietni pietuvinājis mērķim. Un piedzīvojums sākas!

9. jūlijs, pirmdiena.

Ceļš autobusā līdz Uzunkolai

Plkst.00:46 mums jāizkāpj Nevinnomijskas stacijā. Izkāpšana jārealizē 8 minūšu laikā, jo tieši uz tik ilgu laiku nakts vidū vilciens tur apstājas. Somas esam jau laikus sakrāvuši kaudzē tamburā, un vilcienam apstājoties, uzreiz tās metam pa ķēdīti lejā uz perona. Tieši brīdī, kad izlecām uz perona, sāk līt. Ar šo mirkli sākas sevišķi aizraujoša nakts!

Visi 22 salādējamies ļoti mazā autobusiņā, no kura trešo daļu aizņem mūsu mantība. Vairākas stundas pa nakts melnumu kratāmies uz Čerkeskas pilsētiņu. Tur nonākam ap pusčetriem no rīta. Čerkeskā buss apstājas pie tirgus, un te mēs līdz astoņiem no rīta izmisīgi (un veltīgi) cenšamies gulēt. Tas neizdodas, jo mūsu ir vairāk, nekā vietas busiņā. Edgars, piemēram, guļ uz vadības paneļa. Matīss mēģina gulēt vispirms ārā (no turienes viņu aizdzen klaiņojošu suņu bars), pēc tam uz busa jumta (bet tas ir apaļš un Matīss ripo nost), visbeidzot tomēr busā. Miks busa aizmugurē guļ uz mantu kaudzes, ar kājām atspiedies griestos un izskatās

pēc nelaimīga siks pārņā. Es sākumā mēģinu gulēt ejā sēdus uz grīdas (izstiepties guļus nevaru, jo nav vietas), bet kaut kāds leduscirtnis man visu laiku duras mugurā. Daudzi citi cilvēki guļ man šķērsām pāri un apakšā, un, veicot tautas skaitīšanu, kādā nakts brīdī konstatēju, ka esmu intīmā tuvībā ar 8 vīriešiem vienlaikus! Tad man izdodas saritināties mazā kamoliņā uz somu kaudzes (atkal ar leduscirtni pagalvī, bet es jau sāku pierast), un tā ir beidzot ērta pozīcija. Varētu pagulēt, bet neizdodas iemigt, jo visi smejas. (Картина Репина: «Приплыли»). Tā, lūk, paiet nakts.

No rīta iepērkamies Čerkeskas tirgū. Tirgus ir jauks, čerkesu sievietes un vīri draudzīgi un atsaucīgi. Busiņā tagad vietas ir vēl mazāk, jo klāt ir nākusi pārtika 22 cilvēkiem veselam mēnesim, kā arī prīmusu gāzes baloni. Sēžot cits citam klēpī un uz mugursomām, mēs, kratoties pa bedraino ceļu, vēl mēģinām nosargāt olu iepakojumu padusē, arbūzu klēpī (lai neuzduras uz leduscirtņa) un kājas ir iebāztas tomātu kastē. Stādieties priekšā, ja?

Buss mūs ved uz nākošo pilsētiņu: Karačajevsku. Te sākas murgs nr.2: jāreģistrē mūsu ierašanās un uzturēšanās Krievijā. Pēc negulētas nakts mistiskas anketas aizpildīšana krievu valodā ir neticami sarežģīts pārbaudījums. Mēs tās rakstām, pārrakstām, plēšam, izmetam, pārrakstām vēlreiz, atkal kļūdāmies, līdz galīgi sajūkam prātā. (Mans IQ uz to brīdi nepārsniedz 69). Vairs neceram, ka mums tas varētu jebkad izdoties, tomēr pēc vairāku stundu ilgiem pūliņiem visi 22 esam katrs savu anketu aizpildījuši. Tagad es beidzot saprotu, kā jūtas garīgi atpalikuši bērni...

Robežkontroles punkts (jau kalnos) ir pilnīga paradīze pēc šīs garās un iespaidiem bagātās dienas. Kamēr robiņi pēta mūsu pasēs, mēs lasām zemenes un spēlējamies ar ganu suni. Apkārt ir kalni, un tie ir skaisti. Tad drusku tāds satraucošs brauciens pa līku – loču ceļu augšup kalnā, šķērsojot upes pa apaļkoku tiltiņiem bez margām. Un, attālinājušies no jebkādam civilizācijas pazīmēm, beidzot jau pievakarē nokļūstam Uzunkolas alpinistu nometnē.

Nometne ir starptautisks telšu un kempinga mājiņu juceklis meža vidū. Virves, tenti, iekurti prīmusi, izžautas zeķes un ugunskuri. Priekšplānā melnīgsnēji vīri jauc ārā aizvēsturiskas kravas mašīnas motoru. Rosību vēl papildina garām jājoši robežsargi ar šaujamašīnām un karačaju gans un ganusuns. Aiz upes ganās zirgi un blēdamas no kalniem lejā nāk aitas. Un augstāk par visu to – kalnu virsotnes.

Uzunkolā iekārtojamies kā Dieva ausī. Paredzēts bija dzīvot teltīs, bet mums izdodas sarunāt savā rīcībā pamestu kempinga mājiņu. Mājele ir pussabrukusi un vairs nav izīrējama. Taču mums pašā laikā. Visu var salabot ar iedvesmu un leduscirtni! Katra grupa iekārtojas savā mazā istabiņā, kur vietas pietiek tik vien kā strīpā apgulties uz grīdas, tomēr arī tas ir krietni ērtāk, nekā slapja telts. Mūsu numuriņš ir ekskluzīvs, un visi mūs par to apskauž – mums istabelē ir īsta krāsns! Puikas iztīra krāsni un salabo trepes, mēs ar Baibu uzkopjam istabiņu, sašķīrojam pārtiku un iekārtojam „virtuvi”. (Vēlāk izrādās, ka mēs pa burzmu esam nejauši nočiepuši 5 kg Edgara grupas cukuru, savukārt Pētera grupa ir aiz pārskatīšanās savākusi 6 kg mūsu burkānu. Tomēr laika gaitā viss atgriežas savās vietās). „Iedomājies, ko visu te varēs vārīt,” Baiba saka un vienkārši staro. Gatavošana ir viņas sirdslieta. (Tāds cilvēks grupā ir zelta vērtībā!)

Gala rezultātā ierīkojamies ļoti, ļoti mājīgi. Mūsu būceniņi tiek ierīkots pat bāriņš, un speciāls plaukts ķiverēm, un pat savs īpašs stūris leduscirtņiem. Vīrs krāsns tiek nostieptas auklas, kur žāvēt slapjās zeķes... Omulīgi! Un zem krēsla mēs ar Baibu svinīgi novietojam kasti, kurā atlasām vislabākos produktus: „Tas būs Elbrusam”...

Instruktoriem ir savs namiņš augstāk kalniņā. Lejāk savukārt ir dušas un vēl lejāk – kalnu upe, kurā mazgāt traukus un smelt dzeramo ūdeni. Ir arī ēdnīca, kur var iepriekš pasūtīt brokastis, pusdienas vai vakariņas. Un vēl te ir alpīnisma muzejs. Nometnē ir pat tāds luksuss kā elektrība, ko ieslēdz katru vakaru no plkst 21.00 – 23.00. Vārdu sakot – necerētas ērtības! Tikai pēc mobilā telefona zonas ir vairākus kilometrus garš gājiens lejup no kalna.

Aizmiegam rindiņā uz grīdas laimīgi kā susļiki.

10. jūlijs, otrdiena

Akmeņu nodarbības.

Pirmā diena Kaukāza kalnos. Pašus kalnus gan tikpat kā neredzam, jo noblandāmies visu dienu tepat ap nometni pa mežu. Vispirms Liāna mums liek rāpties pāri lieliem klintsbluķiem nedabīgos virzienos. Tad ejam uz klintīm, kur rāpjamies augšā un pēc tam laižamies lejā ar dulferi. Šefs sēž lejā zem egles kā ūpis un drūmi raugās augšup. Viņu mūsu prasmes nepārliecina. Baiba iemācās dulferēties, par ko ir pamatoti lepna. Vakarā svinam Imanta dzimšanas dienu ar torti no pankūkām un Liānas speciāli lasītajām zemenītēm.

11. jūlijs, trešdiena

Klinšu nodarbības.

Ejam uz jiftīgajām klintīm aiz upītes. Sākumā neticu, ka tur augšā vispār var uzrāpties (un ja kāds var, tad noteikti ne es). Dienas beigās tomēr izrādās, ka kaut ko varu. Ļoti braši esmu pat kāpusi ar žumāru un dulferējusies virs negatīvas pārkares (no kā man bija ļoti bail, bet Šefs atkal drūmi skatījās virsū, un cits nekas neatlika, bija vien jādulferējas). Edgars vispusīgi novērtē situāciju un mūs nosauc par vājāko grupu. Neapšaubāmi, viņam ir taisnība.

Pirms pusdienām pie klints sieniņas mācāmies darboties ar klinšu āķiem un ieliktniem (tie ir tādi bleķīši, ko ievieto plaisās) un frendiem (arī tādas fiņķekļuškas). Šeit es dabūju vienīgās vērā ņemamās traumas visā ceļojuma laikā, un tas notiek, nokrītot no 40 cm (!) augstuma. Stāsts ir pietiekoši pamācošs, lai to izstāstītu: kamēr instruktori skatās uz citu pusi, es priecīgi ievietoju ieliktni klinšu spraugā. Ielieku tajā karabīni un aiz tīrās dumjības iekaros, lai pašūpotos. Varu jums pastāstīt, ka aplami ievietots ieliktnis nāk ārā no klints kā šampanieša korķis no pudeles. Tik vien ka neburbuļo! Es gan šūpojos virs zemes tikai 40 cm augstumā, toties krītu atmuguriski un uz asiem akmeņiem. Liāna mani nobar un atņem ieliktnus. Tad es nolemju parotaļāties ar frendiem. Šoreiz esmu ļoti rūpīga, un, lai nepieļautu iepriekšējo kļūdu, iestumju frendu plaisā tik pamatīgi, ka ir vajadzīgas četru instruktoru pūles (kas mijas ar drūmiem skatieniem un atgādinājumu, cik šāds frends maksā), lai to bleķi no klints atkal izdabūtu. Pēc tam Liāna man atņem arī frendus un aizsūta gatavot grupai pusdienas. Tālāk no grēka!

Ēšana un es – tā vispār ir atsevišķa sarunas tēma. Man uz kauliem nav lieku rezervju un ikdienā neesmu sevišķi ēdelīga. Bet kalnos, kā likums, es ēdu visu laiku (arī naktī), krietni uzjautrinot savus grupas biedrus. Man katrā kabatā ir kaut kas uzkožams. Un pēc pirmajām pāris naktīm, kad es ceļos augšā un pa tumsu grābājos apkārt, meklējama kaut ko ēdamu, biedri ierosina man būdeles vidū ierīkot „barotavu”. (Vēlāk jau es arī piešaujos, un turu provianta rezerves gan guļammaisā, gan pagalvī.)

12. jūlijs, ceturtdiena

Upju nodarbības un glābšanas darbu nodarbības.

No rīta ir upju šķērsošanas nodarbības. Mēs vispirms laižam īstu baļķi pār iedomātu upi (upes vietā ir tāds drusku slapjš grāvis). Sapiņķerējam virves, staciju uztaisām skudrupūznī, pamanāties uz mest baļķi uz kājas, sastrīdamies par to, kurā pusē tiltam jānostiepj virves marga (pareizā atbilde ir lejpusē), īsi sakot – pavadām laiku ražīgi.

Toties tad tiekam pie īstas kalnu upes, un šeit emocijas ir caur caurēm pozitīvas! Upe jāšķērso brienot. Var izmēģināt trīs veidus: pa virves margu, atbalstoties ar mietu, atbalstoties pret diviem kopā sasietiem leduscirtņiem. Ūdens, protams, ir auksts, bet brienot to nejūt. Tu, cilvēks, esi pārāk koncentrējies uz to, lai neiezveltos uz mutes upē. Ūdens līmenis nesniedzas pat līdz viduklim, tomēr straume ir tik spēcīga, ka reāli gāž no kājām. Pa margu es pāreju tīri braši, bet ar mietu un leduscirtni tieku tikai līdz upes vidum. Tad straume kļūst tik spēcīga, ka es griežos atpakaļ. Beidzot visā skaidrībā aptveru vārdus, ar kuriem Pēteris Kūlis sāka lekciju par upju šķērsošanu: „Upes šķērsošanai nevajag”. Neraugoties uz auksto ūdeni un slapjajām drēbēm, šī ir gana liksma nodarbība.

Tiek dots īss brīdis, lai uzvārītu pusdienas un izžautu slapjās drēbes, un tad dodamies atkal uz mežu, kur notiek glābšanas darbu nodarbības. Tās vada Miks. Izmēģinām „cietušo” (šī loma krīt Edmundam) iepakot silē, ko Kaukāzā sauc par „akju”, nolaist no klints, uzvilkt atkal augšā un pēc tam transportēt līdz nometnei.

Vakarā gatavojamies četru dienu izgājienam uz Kičķinecolas ledāju. Ir daudz ko darīt. Jāsaplāno pārtika 7 cilvēkiem uz četrām dienām (tas nebūt nav tik vienkārši, kā izklausās), jāsapako mugursomas. Un arī ikdienas darbi mūsu būdiņā visu laiku prasa uzmanību. Ir jāsanes ūdens, jāsavāc malka, jākurina krāsns. Ik pa laikam jāpārskata pārtikas krājumi un jāuzmana, vai kaut kas nesāk bojāties... Un tā visu laiku. Imants, raugoties, kā es griežu gurķus, sak, ka es „ruikāju” („Esi pilnu bļodu pieruikājusi”). Es tādu vārdu dzirdu pirmo reizi, un Imants liek, lai es pierakstu: „Tu to kaut kur nopublicēsi, un tad tas literalizēsies!”. Nu lūk, Imant, es pildu solījumu! Ruikāsim!

13. jūlijs, piektdiena

Piegājiens Kičķinecolas ledājam. Ledus nodarbības.

Nekas nevēstīja ļaunu. Bija piektdiena, 13. datums... Dodamies augšup uz Kičķinecolas ledāju, pie kura paredzēts dzīvot 4 dienas – 3 dienas sniega un ledus nodarbības, 1 diena uzgājiens Taličata virsotnē. Visa mantība šīm dienām (ieskaitot telti, priņmusus un pārtiku) ir sakrāta mugursomās, un tās nav vieglas. Pa ceļam apstājamies atpūsties pie tukša ganu koša. Koši ir zemas, tumšas guļbaļķu būdas, kurās pa vasaru dzīvo karačaju gani. Visa iedzīve ir ļoti trūcīga – iekšā ir liela koka lāva, uz kuras samesti matračī, maza plītiņa un tas arī viss. Spraugas sienās aizziestas ar govīm mēsliem un aizbāztas ar sūnām.

Sākoties kāpienam augšup, kļūst skarbi. Taciņa ved pa morēnu augšup. Morēna ir noaugusi ar koši violetām puķēm un pa to ejot paveras ļoti krāšņš skats gan uz puķēm, gan ledājiem, bet ar skata baudīšanu ir čābīgi. Jo iet pa morēnas muguru karstā saulē nozīmē iet pa cepešpannu. Nav nekāda patvēruma. Saule ir svelmīga. Somas ir smagas. Kāpiens ir stāvs. Galā visi nonākam nokusuši.

Nekāda diendusa neiznāk – jāceļ telts akmeņos, jākurina prīmuss un jāvāra zupa, un diezgan veicīgi jāpošas uz ledus nodarbībām. Tā teikt, lai atvēsinātos. Uzvelkam cimdiņus, savācam koškas un no vasaras pārceļamies uz ziemu. Brašā solī attālināties no Priekšnieka, kurš mūs bargi vēro, acīmredzami (un pamatoti) neapmierināts ar mūsu fizisko formu, psiholoģisko sagatavotību, trenētību, disciplinētību un visu pārējo. Mūsu sešinieks jau ir skaidri nosaukts par „vājāko grupu”. Bet mums šobrīd viss vienalga! Sniega lauka vidū sameklējam lielu akmeni un noslēpjamies aiz tā atpūsties. Nevienam vairs nav spēka – izņemot Ingusu, ar kuru es šodien esmu sasaitē. Viņš, maratonists tāds, ir gatavs vēl skriet un skriet. Es izmisīgi turos otrā virves galā. Kad vēlāk Baiba jautā: „Nu, kā bija?”, es atbildu ar pretjautājumu: „Vai tu kādreiz esi gājusi pastaigā ar ļoti jaunu, mundru suni?” Tā Ingusam rodas vēl viena iesauka.

Vakarā ieraušamies savās guļvietās diezgan noguruši. Esam sagatavojušies, ka pie ledāja nakšņot būs auksti, un sagērbjamies naktsguļai siltās drēbēs. Tomēr jau pēc laika teltī kļūst karsti, un cits pēc cita mēs slienamies augšā, lai izgērbtos. Kļūst skaidrs, ka daļa silto drēbju ir liekas, un uz augšu tās varēja arī nenest. Atklājas arī dažas citas liekas lietas, no kurām visliekākā ir cirvis. Ilgi zirgojamies, kamēr aizmiegam. Pēc tam Zane vēl ceļas augšā un pa tumsu ēd.

14. jūlijs, sestdiena

Ledus nodarbības. Kā tajās veicas Rausītīm.

No rīta staigājam pa ledāju – lecam pār plaisām (aizsteidzoties notikumiem priekšā, pavēstīšu, ka daudzas dienas vēlāk pie Elbrusa šī prasme izrādījās ļoti noderīga), kāpjam augšā balstoties uz priekšējiem dzelkšņiem (man slikti sanāk) un lejup prūšu solī (Šefs ik pa brīdim bargi nokritizē, un tad man sanāk aizvien labāk. Nav citas izejas). Pusdienas gatavojam ledāja malā, sēžot uz dziedošiem akmeņiem, zem kuriem tek kūstošais sniegūdens. Pēcpusdienā staigājam pa ledāju atkal, lecot un līkumojot starp plaisām. Tās ir dziļas un diezgan iespaidīgas. Laižamies iekšā ledāja plaisā, un mācāmies no tās izrāpties ar žumāriem un leduscirņiem. Sākumā ir bail, pēc tam kļūst aizraujoši. Uznāk īss negaiss, kas paducina un ātri vien pāriet.

Baibai slikti. Es ar saviem resursiem netieku galā, lūdzu Kristīni uz ārsta konsultāciju. Kristīne diagnosticē klasisku kalnu slimību un atnes vajadzīgās zāles. Andrejs guļ teltī sievai līdzās un mierinājumam stāsta pasaku par Rausīti. (Kad Baiba atkal tiek uz kājām, - un tas par laimi notiek drīz – viņa mums atstāta šo diezgan dramatisko pasaku: „Rausītīm nebija ne rociņu, ne kājiņu, tāpēc viņš neko nevarēja izdarīt. Rausītis ļoti gribēja makšķerēt, bet viņam nebija rociņu, ar kurām noturēt makšķeri. Tad viņš uzzināja, ka zivis var ķert arī ar dinamītu. Un viņš devās pasaulē meklēt dinamītu...”).

15. jūlijs, svētdiena

Sniega nodarbības. Kaila blondīne bergšrundā. Vienīgā motivācija glisēšanai. Izdzīvošanas šovs kalnos.

Mūsu sešinieks (kas vēl aizvien nav nekādi teicamnieki) aizlavās no Priekšnieka noslēpties bergšrundā. Nu tā taču arī ir nodarbība – iepazīšanās ar kalnu reljefa formām! Bergšrunds ir dziļa plaša ledāja augšpusē, kur ledājs atlūzt no kalna. Mēs tur ielienam iekšā, izpētām korķuviļķu formā sagriezušās lāstekas, visvisādus caurumus, kuros, ja ieslīd, tad var krist ļoti tālu un ilgi, Liāna izmanto iespēju, lai parādītu, kā ar leduscirtni jācērt ledū pakāpieni. Fotografējamies dažādās pozās un rakursos, un vispār izmantojam šo bergšrundu, lai izprietos pēc sirds patikas. (Zēni cerīgi: „Te vajadzētu foto ar kailu blondīni! Nu, meitenes!” Tomēr foto ar blondīni bergšrundā tā arī paliek viņu nepiepildīts sapnis).

Lai vēl kaut kā izklaidētos, Liāna mums māca nolaišanos ar „pašizvelkošajiem leduscirtņiem”. (*samizbroška*). Smalks paņēmiens, kura būtība – no viena sniegā iedzīta leduscirtņa izveido staciju priekš dulferēšanās (vai vienkārši noiešanas pa margu), to balsta otrs leduscirtnis, pie kura ir piestiprināta virve priekš abu cirtņu izvilkšanas no lejas. Pēc teorijas, pavelkot virvi, abi cirtņi izraujas un krīt lejup. Praksē tā gluži nenotiek. Mums no četriem mēģinājumiem divos cirtņos aizķeras, un ir atkal jārāpjas augšup to atbrīvojot. Varētu mēģināt arī piekto reizi, bet pienāk Šefs un aizdzen visus staigāt prūšu solī.

Pēc tam kāpjam augšup, gan taisot pēdas, gan trīstaktu solī (solis, solis un leduscirtnis). Kad priekšgalā pēdas taista Rihards, man pa tām nākas iet špagatā. Beigu beigās esam diezgan stāvā vietā ledāja augšā, un mācāmiem lejup glisēt. Lielākā daļa cilvēku par glisēšanu ir sajūsmā, bet man tas stipri nepatīk. Ātrums ir par lielu. Tomēr nākas to iemācīties, jo citas izejas nav. (Mana galvenā motivācija: glisēšana ir vienīgais veids, kā nokļūt no kalna lejā pusdienās. Jo ēst ta` gribas!).

Kad saule ir sasildījusi ledāju, atkūst akmeņi un ik pa brīdim rībot un dārdot ripo lejup. Tad visi sastingst un raugās augšup, ar skatienu sekojot akmenim, lai vajadzības gadījumā pēdējā brīdī paietu sāņus. Pēdējā brīdī tāpēc, ka akmens trajektoriju iepriekš nevar uzminēt – tas ripojot un atsitoties pret bedrēm un izciļņiem var strauji mainīt virzienu. Tomēr lielākā daļa akmeņu sabirst bergšrundā, un citi aizribo stipri sāņus no mūsu treniņu vietas.

Liāna ik pa brīdim mums iemāca kādu izdzīvošanai noderīgu knifiņu – sākot ar metodēm, kā kalnu apstākļos uzvārit auzu putru (vakarā aplej, no rīta vienkārši uzsildi), turpinot ar visefektīvākajiem slapju zeķu žāvēšanas paņēmieniem (padusē) un daudziem šķietami sīkiem, taču svarīgiem padomiem par kāpšanu Elbrusā (katliņu ar ūdeni vakarā jāapsedz un jāierok sniegā; zābakus jāņem līdz guļammaisā u.c.). Nolemjam, ka Liānu var filmēt kādam izdzīvošanas šovam. Andrejs piedāvā realitātes šovu ar nosaukumu „Pamēģiniet nomērdēt Liānu”: šovs, kurā Liānu palaiž kalnos ar baru iesācēju, kuri mēģina radīt izdzīvošanai visnepiemērotākos apstākļus. Sērijas beigās Liāna vienmēr triumfējoši uzvar, pie tam ir izaudzinājusi arī visus pārējos dalībniekus. Būtu ļoti izglītojošs asa sižeta raidījums.

Pēc pusdienā Edgara grupa noiet lejā, viņi savas virsotnes saplānojuši savādāk. Taličatā rīt kāps tikai mūsu un Pētera grupa. Ar Edgara aiziešanu kļūstam paši atbildīgi arī par rācijām. No šī brīža mums pašiem katru dienu trīs reizes noteiktā laikā ir jāiziet uz sakariem. Jau šajā vakarā Andrejs pēc visiem noteikumiem sazinās ar „Ēdelveisu” (Uzunkolas nometnes apzīmējums) un noziņo, ka „Rīga – 1” (tas savukārt ir mūsu grupas apzīmējums) atrodas naktsmītnēs, un viss ir kārtībā, SK (*сеансу конечи*).

Mūsu nometnē starp akmeņiem dzīvo zvēriņš, ko, nebūdami zoologi, vienojamies nosaukt par zebieksti. Zvēriņš ir lokans, ļoti veikls, ar brūnu muguriņu un baltu vēderiņu, un labprāt ēd griķu putru. Priecājamies, barojam un fotografējam. Mums tagad ir savs mājdzīvnieks! Tikai jāpārdomā, kur glabāt pārtiku, jo skaidrs, ka zvēriņš to vēlēsies izrevidēt.

Ar pārtiku iet visādi. Mums ir ideāli saplānots viss, izņemot tēju. Tēja ir vienīgā lieta, kuras ir paņemts līdz par maz, un ļoti ātri iestājas taupības režīms: tējas maisiņi tiek lietoti daudzas reizes pēc kārtas. To tomēr var pieciest. Kaimiņu grupā savukārt ir izbeigusies maize, un viņi kāriem skatieniem raugās uz mūsējo. Apceļamies, ka pa nakti maizes maisiņā būs izkots caurums, lai izskatītos, ka zebiekste izēdusi.

Kamēr vēl ir drusku gaisma, ar tālskati pētām Taličatu, mēģinot saprast rītdienas ceļu. Liāna saka, ka „tur ir tāda taciņa”. Taciņu neredzam, ir grūti saprast, kā tur var uzkāpt, bet, ja Liāna saka, ka var, tātad uzkāpsim. Mūsu ticība Liānai ir neizmērojama.

16. jūlijs, pirmdiena

Taličata virsotne. Ar ko trekings Alpos atšķiras no alpīnisma Kaukāzā. 14 stundas bez ēšanas, dzeršanas un čurāšanas. Finansu direktore ēd no nemazgāta katla. Alpīnisti pa īstam.

Kāpiens mūsu pirmajā virsotnē. 1B, teorētiski visvieglākā kategorija. Ne mums, iesācējiem. Pētera grupa ātri vien aiziet mums pa priekšu un pazūd skatienam. Vispirms ejam ar koškām augšup pa stāvu sniega mēli. Ir ielānāts virs sniega koškas atstāt uz klintīm, un atkal paņemt, kad nāksim lejā. Klints plauktiņš, uz kura noaujam koškas, ir šaurs. Baiba noraisa koškas, noliek leduscirtni, pagriežas – un viņas zābaki, kuru zoles ir slapjas pēc kāpiena pa sniegu, pēkšņi uz akmeņiem izslīd! Šis kadrs kā palēninātā filmā man vēl aizvien ir acu priekšā – Baiba sašūpojas virs tukšuma, sāk krist, un tad Inguss, kurš stāv vistuvāk, viņu vienkārši noķer aiz piedurknes. Fū... šitā var nosirmot.

Apjaušu, ka pašai par sevi nav tik ļoti bail, cik par citiem. Tālāk ejam ļoti, ļoti piesardzīgi. Tāpēc lēni. Fiziski nav grūti, bet situācijas ir iepriekš nepieredzētas. Kalnos neesmu pirmo reizi, taču nākas secināt, ka trekings Alpos būtiski atšķiras no alpīnisma Kaukāzā. Pirmkārt, nekādas taciņas nav. Ir kalns, un uzej tu viņā kā pats redzi. Mēs sākumā neredzam, kur te vispār var iet. Situācijas apjēgšana prasa laiku. Otrkārt, klintis ir gluži citādas nekā viss līdz šim redzētais. Pirmo reizi sastopos ar klinti, kurai pieskaroties, tā sabirzt pirkstos. Kur pieturēties? Kā pieturēties? Pie jebkuras neveiklākas kustības akmeņi zem kājām sakustas un grabot birst lejup. Ir jāseko, lai neviens grupasbiedrs neatrastos tieši zem otra. Un jāiemācās ātri un mierīgi reaģēt uz saucieni: „Akmens!” (t.i. – saglabāt mieru, pieplakt pie klints, ja tas iespējams, bet ja nē – sekot ar skatienu akmenim un paiet sāņus. Piezīme: ja ir, kur paiet). Treškārt, šeit ir, kur krist. Pie tā nevar pierast uzreiz. Mūsu grupa, kas līdz šim samērā mazapjēdzīgi stāpījās apkārt ar virvēm, pēkšņi zibenīgi aptver drošināšanas pamatprincipus. Liāna gan norāda, ka lielākoties te var iet ar vienlaicīgo drošināšanu, bet, redzot mūsu nedrošību, atļauj mums atstrādāt pārmaiņus drošināšanas, margu likšanas un sasaišu sadarbības iemaņas. Jā, mēs paši jau arī apzināmies, ka drošināmies par daudz. Inguss un Imants vieni paši noteikti uzietu augšā veikli, bet kaut kā jādabū augšā arī mūs pārējos. Iet lēni. Pētera grupa jau dodas lejup, bet mēs vēl virsotnei neesam pat tuvumā. Skaidri saprotam, ka paredzētajā laikā neieklājamies.

Fiziski man vēl aizvien nav grūti, bet ik pa laikam ir ļoti bail. Kādā brīdī sastopamies vairāki kopā uz viena plauktiņa, un no sirds padalāmies ar spēcīgiem izteicieniem, kādos varētu raksturot šo situāciju. Es atceros sulīgu teicienu, kurā pieminēts zirgs un deviņi tatāri. Mani grupas biedri to piemin vēl daudzas dienas, kā šokējošu piemēru tam, kā kalnos var sabojāties inteligenta cilvēka manieres. Lai zirgs saglabā manieres, ja var! Es vairs nevaru. Abas ar Baibu nolemjam piedzerties, kad nonāksim nometnē. Zēni attīsta tematu, iztēlojoties, kā mēs reibumā dejosim ap dulfera virvi ar žumāriem. (Viņiem šajā ceļojumā paliek daudz nepiepildītu fantāziju...) Kamēr cilvēks spēj pasmieties, viņš spēj arī kāpt.

Virsotnē (3520m) beidzot tomēr nonākam, bet nu ir skaidrs, ka ir jāsteidzas, lai līdz tumsai tiktu lejā. Virsotnē nemaz neuzkavējamies, kurš uznācis, uzreiz iet pa otru pusi lejā. Noeju galīgi nav viegli atrast, bet Liāna sameklē kaut ko, ko atkal nosauc par „taciņu”. Tagad gan ejam ar vienlaicīgo drošināšanu, un cenšamies to darīt raiti. Jūtos ļoti, ļoti paļāvīga uz savu sasaites biedru Imantu. Imants nav tik ļoti paļāvīgs. Viņš dod man vadošus norādījumus, un es viņam klausu uz vārda. Neprotu apieties ar virvi – lai kā es censtos, glītie

gredzeni manās rokās jau pēc īsa brīža pārvēršas neatšķetināmā, mezglainā mudžeklī. Atpiņķerēju, samarķēju, bet jau pēc īsa brīža sižets atkārtojas.

Kaut kā tomēr tiekam arī lejup, un, mums par pārsteigumu, Liāna pat atrod mūsu koškas vietā, kur no rīta tās pametām. Ir vēls, tumst un uznāk mākonis. Inguss pamanās pēdējo gabalu pa sniegu pat noglisēt, kaut gan tas nav gudri darīts (jo pārējie tikmēr atrodas uz drūpošām klintīm tieši virs viņa un lejup gribot negribot birst akmeņi). No kalna lejā nonākam 21.00, precīzi pēc 14 stundu gājiena, un uz nometni ejam jau pa miglu. Viss apkārt kā pienā. Redzams tikai viļņains sniegs zem kājām, ar tumšām, regulārām bedrītēm. Tāda Marsa ainava. Sajūta jauka un sirreāla. Teltsvietas neredzam, bet Inguss, kurš nometnē nonācis pirmais (ko gan mēs iesāktu bez sava Azimuta!), ar lukturīti miglā rāda mums signālus (tagad viņš ir arī Bāka).

14 stundas neesam ne lāga ēduši, ne dzēruši („Ne čurājuši,” kāds bēdīgi piebilst, jo arī tam ne visi plauktiņi bija piemēroti). Nonākot nometnē, dzeram un dzeram, un dzeram. Pētera grupa, pirms doties prom, ir uzvārijuši un atstājuši mums tēju. Tā ir auksta, bet lieliska, pat ar citronu! Tas ir ļoti mīļi no viņu puses. Paldies! Vāram zupu, un pēc tam atkal tēju, un pēc tam atkal tēju.

Tikai tie tējas maisiņi, kā jau iepriekš tika minēts, ir izbeigušies. Savācam visus lietotos, kuri kaut kur starp akmeņiem mētājas, nopurinām granti, un liekam tik katlā. Smejamies, cik ļoti ir mainījušies mūsu priekšstati par tīrību un higiēnu. Piemēram, kastrolis šīs 3 dienas tā arī nav ticis mazgāts. Ja pusdienās ēd makaronu zupu, bet vakariņās paredzēti makaroni ar gaļu, nav taču jēgas mazgāt, pareizi? Pareizi. Ja zināms, ka brokastīs pēc tam ēdīs griķu putru, vēl aizvien nav jēgas mazgāt. Tauciņi to padarīs tikai sātīgāku. Loģiski? Loģiski. Sevišķi uzjautrināmies par Baibu, kura savā ikdienā ir liela uzņēmuma finansu direktore, bet šobrīd lasa pa zemi svešu cilvēku lietotus tējas maisiņus, un no konservu kārbas ar kopīgo karoti ēd zupu, kas vārīta 3 dienas nemazgātā katlā. Baiba apsver, ka arī ofisā turpmāk varētu nemit ārā tējas maisiņus, vai pat savākt tos no klientu krūzītēm („Tas taču ir lietots tikai 3 reizes!”). Pilnīgi nesvarīgas kļuvušas arī tādas darbības kā kāju mazgāšana u.tml. Arī matus, izrādās, var dienām ilgi ne vien nemazgāt, bet arī neķemmēt. Tāpat taču tie visu dienu ir zem ķiveres! Civilizācijas slānītis nolobās ātri, atstājot cilvēku vienkāršu un laimīgu.

Ilgi sēžam tumsā uz akmeņiem, dzeram tēju, skatāmies lielās, zemās zvaigznēs un runājamies. Ir ļoti labi. Teltī vēl ilgi smejamies. Apceļam cits citu par visu ko. Imants tiek apcelts par veltīgi uznesto cirvi, kuru tur „zem gultas” (ir dažādas versijas, kāpēc). Es smīdinu visus ar to, ka atkal (patiesībā bez pārtraukuma) ēdu. Krājumi man ir noslēpti visās iespējamās vietās, lai arī naktī var tikt klāt. Andrejs to nosauc par „granulu katla principu”: visu laiku kurtuvē tiek padotas sīkas kurināmā vienības.

Ak tā, gandrīz aizmirsu vienu sīkumu: pēc izietā 1B mēs tagad oficiāli skaitāties kļuvuši par alpīnistiem.

17. jūlijs, otrdiena

Atpūtas diena. Kāpēc katls palika nemazgāts. Nepatikšanas ar varas struktūrām. Drošināšana miegā un nomodā.

No rīta ilgi un nesteidzīgi pakojam somas un barojam zebieksti. Kad noiesim lejā, būs atpūtas diena (tas, kas no dienas būs palicis). Rīt plānots jau 2A maršruts. Kad Liānai bažīgi iemināmies, ka neesam droši, vai spēsim tikt augstākas kategorijas virsotnē, Liāna kodolīgi atbild ar instruktoru folkloru: «Корову можно

затащить на пятёрку. Если не сопротивляется.» (Pat govī var uzvilkt piektās kategorijas virsotnē. Ja nepretojas.)

Lejupceļā lasām skābenes zupai un meža zemenītes. Noejam gar ūdenskritumu, kas ir patiesi varens un jaudīgs. Pretī Uzunkolas nometnei karačaju ģimenīte, kam pieder lielais aitu ganāmpulks, līdzās savam guļbaļķu košam ir uzcēluši kafejnīcu. Kafejnīca sastāv no zaļas plēves nojumes ar uzrakstu „Tuborg”, un tur var gan pasūtīt šašlikus (tos pašus, kas ganās visapkārt), gan dabūt vietējos ēdienus un alkoholu. Klienti ir robežsargi un alpīnisti, jo neviena cita te augšā nav. Mēs ar Baibu sadraudzējamies ar vecmāmiņu Aišatu. Viņa ir brīnumjauka karačaju sieviņa, jau krietni gados, kas ada un pārdod tūristiem zeķes no aitu vilnas un uzrauga visu šo biznesu. Ēdam „Tuborga” būdā hičinus (tāds eļļā vārīts pildīts plācenis, garšīgs bezgala).

Nometnē ar milzīgu baudu mazgājamies dušā un mazgājam drēbes. Liāna dod padomu tās žāvēt nevis izkarot uz auklas, bet izklāt uz saulē sakarsušā akmens žoga. Padoms, kā parasti, ir vērtīgs.

Taisāmie vārīt savu skābeņu zupu. Baiba sniedz katlu Ingusam: „Ingus, izmazgā, lūdzu, katlu”. Inguss apskata kastroli, kurā nu jau 4 dienas no vietas nemazgājot ir vārīts viss pēc kārtas un ar patiesu pārliecību saka: „Tas taču ir tīrs!”. Ļoti smejamies. Baiba: „Bet vajadzētu izberzt!” (dod katlu Rihardam). Arī Rihards iebilst: „Lai šito izberztu, man jāizgērbjas kailam. Jo karstais ūdens ir tikai dušā.” Smejamies atkal, un konsīlijs nolemj, ka nu jau nekas vairs nemainīsies, ja mēs arī skābeņu zupu vārīsim turpat. Bez mazgāšanas.

Vakarā tiek nolemts, ka mūsu grupai arī rīt būs atpūtas diena, un mēs iesim pastaigā bez somām pa ieleju. Grupas savstarpēji dalās pieredzē (kas nu jau katrai grupai ir atšķirīga), tiek dedzīgi apspriesti dažādi maršruti un iešanas tehnikas. Ir arī strīdus momenti. Dažs labs (kas pats patiesībā ir iesācējs) uzskata, ka mūsu grupa ir nepietiekoši sagatavota, un visu laiku par to tērgavā. Iespējams, ka tā ir taisnība, bet tas vēl nav iemesls mums to nemitīgi bāzt degunā.

Drusku trauksmes rada arī vīrs ФСБ uniformā (Федеральная служба безопасности, vai kaut kā tā, īsi sakot, drošības struktūras). Pētera grupa dodas lejup „pēc zonas”, kad drošībnieks viņus aiztur un pieprasa caurlaidi, kuras viņiem nav. Vajadzīgais papīrs ir uz visu grupu tikai viens un atrodas pie Edgara. Drošībnieks paziņo, ka caurlaide vajadzīga katram, izsaka stingru brīdinājumu, paziņo, ka bez tās iziet ārpus nometnes teritorijas aizliegts un nākošajā tādā gadījumā visu grupu var izraidīt no valsts. Rezultātā Edgars rīt dodas lejā nokārtot vajadzīgos papīrus.

Naktī ir karsti, un es pusmiegā saprotu, ka jāatver guļammaiss. Taču nevaru to izdarīt, jo rokās esmu cieši sažņaugusi guļammaisa striķīti – sapnī drošīnu Imantu. Tā mana daļa, kas ir pusnomodā, saprot, ka rokas jāatlaiž, bet tā daļa, kas pusmiegā, turas krampjaini – lai notiek, kas notikdams, virvi palaist vajā nedrīkst!!!

18. jūlijs, trešdiena

Vēl viena atpūtas diena.

Priekšpusdiena skaista un laimīga. Kopā ar Liānu klejojam pa Mirdi ieleju, lasam zemenes un fotografējam zirgus un puķes. Ar ceļvedi rokā noskaidrojam apkārtējo kalnu nosaukumus. Brienam pāri kalnu upei, apskāvušies pēc tadžiku paņēmienu (tīrās jautrības pēc). Sauļojamies (kas nav gudri darīts, bet to cilvēks saprot tikai pēc tam). Ēdam zaļajā būdā hičinus, un noskaidrojam, ko nozīmē kalnu nosaukumi

karačaju valodā (Mirdi – purvainā vieta, dūksnājs; Taličats – bērzu virsotne; Čatbaši – virsotne – galva; Uzunkola – garā roka; Kičkinekola – mazā roka). Īsi sakot, atpūšamies.

Noskaņu sabojā Šefs, izsaukdams uz instruktāžu un izlamādams mūs par bailīgiem, kas par daudz drošinās. (Tā ilgi ietā Taličata dēļ). Pēc šīs ne visai jaukās sarunas Baiba paziņo, ka rītdien uz virsotni neies. Viņi ar Andreju paliks nometnē. Vairs nav skaisti un laimīgi. Un vēl ir diezgan daudz darba, lai pakotu somas, atkal plānotu pārtiku, sadalītu kopīgos nesamos utt. Vakarā sāku just saules apdegumus. Neviens nav ļoti labā omā. Lai kaut kā uzlabotu noskaņojumu, spēlējam vakarā kauliņus līdz pat elektrības izslēgšanai.

19. jūlijs, ceturtdiena

Piegājiens Ziemeļu Dolomītiem. Paradīzes pļaviņa.

Izejam gana agri, un grūtāko ceļa gabalu noejam laimīgi pa ēnu. Piegājiens Ziemeļu Dolomītam stāvs, bet skaists. Fotografēju dzeltenas lilijas. Apmešanās vietā nonākam jau plkst. 12.00, un tālāk visa diena ir brīva. Augšā ir dievišķīgs, neapraķstāms skaistums. Kalnu ielokā maza, mīkstas zāles klāta pļaviņa, kas ir no vienas vietas noaugusi ar krāsainām puķēm. Gar pļavas malu vijas skaidrs, dzidrs strauts, un vienā malā – plašs skats uz ieleju. Kur vien paveries – puķes, puķes un puķes... Nav kur nolikt kāju, nav kur uzcelt telti, visu klāj puķes, kas dienvidus saulē burtiski mirdz visās varavīksnes krāsās. Iesaucu šo vietu par Paradīzes pļaviņu. Ne tikai puķu, bet arī tāda īpaša miera un rāmuma dēļ, kas piemīt šai vietai.

Uzceļam savas teltis „klumbā” un dienvidus tveicē snauduļojam. Tveicīgi. Meklējam ēnu aiz akmeņiem un vēsumu pie strauta. Rihards sit kārtis ar kaimiņu grupu. Imants teltī gul. Inguss, saulītē apgūlies, nesatricināmi lasa savu žurnālu. Mēs ar Liānu ēnā aiz telts tērzējam par šo un to. Var pat iztēloties, ka ir atvaļinājums.

Kāds saka, ka nav, ko darīt. Rihards atbild, ka te vajag meditēt par dzīves jēgu. Kristīne ierosina, ka, lai meditētu, jāiet klosterī. Rihards (apmierināti): „Mani neņems. Es esmu baudkārs”.

Vakarā ieleja lejā aizvelkas ciet ar baltiem mākoņiem kā vatēto segu. Uz virsotni paredzēts iziet jau piecos, tāpēc mēģinām aiziet gulēt agri. Tas, protams, neizdodas. Šoreiz mēs teltī esam trijātā – es, Liāna un Imants. Imants nākošajā dienā citiem vīriešiem sūdzas: „Gulēt teltī ar divām meitenēm – tas ir tīrais negals! Ko viņas var pļāpāt! Tas nav saprotams! Kad beigušas pļāpāt, tad viņas viena pēc otras sāk staigāt ārā pa darišanām! Un tā visu nakti!”. Viņš vēl nepiemin, ka es naktī ēdu.

20. jūlijs, piektdiena

Ziemeļu Dolomītu virsotne.

Ceļamies 4.00 un izejam 5.00. Milzīgas, zemas zvaigznes un balta mākoņu sega pār ieleju. Romantika – tumsā ar pieres lukturišiem ēst auzu putru. Uz kores iestājas augstuma izraisīts reibonis (Imants to raksturo: „Tāds kā viegls šampis”). Izejam savu 2A Ziemeļu Dolomītos (3720m) pa smuko. Ar „pusotru” margu un pie tam laika ziņā pilnībā iekļaujoties grafikā. („Pusotru” tāpēc, ka tā ir vairāk simboliska). Galvenokārt gājiens ar vienlaicīgo drošināšanu pa kori. Ar Imantu virves otrā galā tas ir viegli un droši. Nepatīkama tikai viena vieta - stāva uzeja pa sniegu (lejā ir, kurp krist) un pēc tam tāda lavīšanās traversā zem sniega karnīzes. Imants liek margu, cirdzams sniegā savus slīdošos zābaciņus, un, kaut gan viņš neko skaļi nesaka, es gluži vai dzirdu, ko viņš domā. Kad tiekam uz kores augšpus karnīzes, izrādās, ka sniega cepure nemaz nesedz visu kori, bet ir

pārkārusies tikai mūsu pusei. Mēs būtu varējuši noiet pa kori no otras puses - mierīgi pa klintīm. Bet to redz tikai no augšas. Virsotnē esam plkst. 10.50 (laiks pat atbilst maršruta aprakstam), un tur ir skaisti. Redzam Elbrusu – skaistu un bez mākoņiem. Pa ceļam sastopam grupu no Tulas, ar kuru draudzīgi kooperējamies – virsotnē cits citu fotografējam uz Elbrusa fona, lejup ejot cits citu gaidām, lai nemestu akmeņus virsū, un apspriežamies par ceļa izvēli. Lejup ir pastāvs gājiens pa visāda kalibra nobirām – gan lieliem akmeņiem, gan smalku, slidenu granti. Ingusam neveiksmīgi trāpās uz kārtas uz trīs kustīgiem akmeņiem pēc kārtas, un paslīdot savainot roku.

Jau pusdienlaikā esam atkal Paradīzes pļaviņā pie savām teltīm. Maršruts ir iziets viegli un skaisti. Mēs vairs nejūtamies kā „vājā grupa”. Viss ir kārtībā. Zied puķes. Spīd saule. Vārās zupa. Te varētu palikt uz dzīvi! Inguss un Rihards tomēr noslēpumainu iemeslu dēļ steidzas ātrāk lejā uz Uzunkolu. Viņi kā steigas iemeslu min vēlēšanos ātrāk tikt pie gardajiem hičiniem, Liāna izvirza versiju par randiņu ar kaimiņu grupas meitenēm (piektdienas vakars taču!). Puikas neatzīstas, tikai smaida. Apkopju Ingusa savainoto roku (pret viņa paša vēlēšanos) un palaižam, lai skrien.

Mēs ar Liānu un Imantu ejam nesteidzīgi, izbaudot šo pēcpusdienu visā plaukumā. Kamēr mēs bijām augšā, ir saziēdējušas pilnas pļavas ar zeltainām lilijām. Viss smaržo – saldi tvanīga liliju smarža mijas ar kadiķu asāko smārdu, kaut kur zem kājām uzviedī māršilu aromāts. Ieleja zem mums aicinoši atveras kā durvis, vai kā kādas brīnumlādītes vāks, izritinot zaļi sudrabainu upi, un ar katru soli atklājot pa kādai jaunai ainavai vai mazam brīnumam – spilgti violetu dadzi dūres lielumā, plaukstas izmēra pēterpogu, sniega savādi izlocītu bērziņu. Apkārt ir zeltaina saule, kas piepilda visu un dziļš, dievišķīgs miers.

Lejā Uzunkolā Baiba un Andrejs mūs gaida ar svētku vakariņām. Arī tā ir ļoti laba sajūta – pārnākt mājās, kur kāds gaida. Esmu jau noilgojusies pēc viņiem. Grupai jābūt kopā. Baiba kalnu apstākļos arī ir paveikusi mazu brīnumu – mūs gaida īsts borščs un pankūkas ar meža zemeņu ievārījumu. (Baiba, tavas zupas cilvēki atceras gadiem – tās ieiet vēsturē!). Ir ļoti, ļoti labi.

21. jūlijs, sestdiena

Piegājiens Krugozor Mirdi un Trezubecam. Rododendri, nāra, ēzeļi un kalnu kazas.

No rīta mostos ar dziļas laimes sajūtu. Esmu pamodusies agrāk par citiem. Mazā, piesmakušā istabiņā ar nokvēpušiem griestiem mani biedri guļ rindā kā ķiļķēni, un ap viņiem gaisā ir mīlestība. Man patīk vērot, kā viņi guļ. Apēdu pankūku ar zemeņu zapti, guļot savā guļammaisā („brokastis gultā”), vienkārši guļu un raugos viņos, un esmu ļoti, ļoti laimīga.

Pēc relaksētāka rīta cēliena sākas atkal saimniekošana. Visiem ir darba pilnas rokas. Baiba šiverējas pa virtuvi. Rihards iet uz strautu pēc ūdens. Imants labo un uzlabo mājeles trepes. Es uzlieku Ingusa brūcei jaunu plāksteri. Andrejs māca mani pareizi marķēt virvi. Beidzot man tas izdodas! Esmu Andrejam par šīrīta mācībām pateicīga visu atlikušo ceļojuma laiku, jo visbeidzot man izdodas virvi gludi gan pieņemt, gan izdot, un turpmāk tā manās rokās vairs nepārvēršas mezglotā kājslauķī. (Man aizdomas, ka vispateicīgākais Andrejam par to jūtas mans sasaites biedrs Imants, jo sapinķerēta virve, ticiet man, spēj stipri apgrūtināt kāpšanu un dzīvošanu sasaitē vispār).

Gatavojamies pēcpusdienā doties piegājienā Mirdi un Trezubecam. Pārējās grupas, kas tur ir pabijušas jau pirms mums, izstāsta, ka „jākāpj visu laiku tā kā deviņstāvenē, tikai caur rododendriem”. Tā arī

izrādās. Tikai stāvu ir vairāk. Vakarā saskaitam, ka esam uzkāpuši „sešpadsmit – ar – pus Preses namos”. (Pa ārpusi). Caur rododendriem. Sajūta kā kaut kādos tropiskos džungļos. Kāpiena beigās drusku paducina pērkons, bet tikai tik daudz, lai pasteidzinātu laikus tikt līdz teltsvietām.

Teltsvietas ir jaukas, ar skatu uz Elbrusu un uz sniegūdēns strautu. Strauts ir būtisks, jo tālumā straucha malā kāda jauna alpīniste izgērbusies mazgājas. (Mūsu vīrieši: „Kur ir tālskatis? Ātri!”) Kā viņi tālāk uzvedās, es neaprostīšu, jo tas nebija smuki. Bērniem nav jālasa.

Dzerot vakara tēju, Imants beidzot atzīstas, ka tā jau sen kā ir par plānu. Daudzkārt lietotie tējas maisiņi ūdeni, protams, drusku gan iekrāso, bet garšas īpatnības sen vairs nav sākotnējās... Liāna padalās alpīnistu folklorā un izstāsta, ka šāda tēja saucas «моча *молодого* поросёнка», jeb sivēntiņa čuras. Imants dabū atsevišķu krūzi ar VESELU TĒJAS MAISIŅU! Viņš pats par tādu uzmanību (!) jūtas apmulsis. Ir jautri.

Spēlējām ēzeļus. Zaudētājam rītdien no Mirdi virsotnes jāsauc: „Es esmu ēzelis!”. Zaudēju es, un tas nozīmē, ka man tajā virsotnē būs jāuzkāpj. Nav citas izejas. (Smejamies: ja kāds jautās, kāpēc tu tur kāp, man nevērīgi jāatbild: „Ai, kārtis zaudēju...”). Krugozors Mirdi nav ļoti augsts – tikai 3476m, un no šejienes neliekas nekas briesmīgs – tikai „apiet apkārt pagalmam”, jeb cirkam, kurā uzceltas mūsu teltis. Nepatīk tikai daudzie žandarmi uz kores. Liāna man olimpiskā mierā apgalvo, ka jābaidās vispār nebūšot: „Tur ir tāda taciņa...”. Šī nav pirmā reize, kad no Liānas dzirdu šo frāzi, tāpēc tikai ar savu ārkārtējo naivumu varu izskaidrot to, kāpēc es viņai noticu.

Pļaviņa augstāk ir pilna ar kalnu kazām, kuras ir ļoti drošas, nebaidās nemaz un vēlāk, izmantojot mūsu prombūtni, izēd mūsu riekstiņus. Kazu ir vesels bars – vairāk nekā 50 – gan tūri ar līkiem ragiem, gan kazas ar kazlēniem. Tie blēj un mekšķina vēl pustumsā. Tāpat pustumsā kalnos dārd pērkons (beidzot arī līst, tāpēc visi neparasti laicīgi salien pa gultām) un krītoši akmeņi. Šis troksnis ir visnejaukākais. Mēs ar Baibu pat veram vaļā telti, lai palūkotos, vai nogruvums nekrīt jau mums uz galvas, taču neko neredz – tikai mākonis visapkārt.

Tiek nolemts, ka otrā rītā dežurants būs Andrejs. Viņa pienākums būs plkst. 6.00 līst ārā no telts, iekurināt prīmusus un vārīt putru un tēju. Andrejs optimistiski piekrīt.

22. jūlijs.

Krugozor Mirdi virsotne. Tur taču ir taciņa! Ēzelis tiek līdz virsotnei.

Plkst. 6.00 zvana modinātājs, un laulātā pāra telts pusē notiek vārdu pārmaiņa. Cik noprotams, Andrejs viennozīmīgi deleģē putras vārīšanu Baibai, par ko Baiba ir taisnīgi sašutusi. Rezultātā tomēr sieva rāpjas ārā no siltā guļammaisa un vīra vietā vāra to putru. Aiz tīrās mīlestības.

Ēdam mannā putru ar ievārījumu. Saullēkts virs Elbrusa iekrāso visu maigi zeltainu, un es atkal jūtu dziļu laimes sajūtu. Izejam plkst. 7.00. Uz pārejas esam tieši 9.00, izejam uz sakariem un noziņojam, ka viss ir labi. Viss sākumā tiešām ir labi. Augšup ved plata, skaista taka, pa kuru var iet ar vienlaicīgo drošināšanu kā bērnudārza pastaigā.

Līdz brīdim.

Vispirms mūsu Šefs, un pēc tam Uzunkolas nometnes vadītājs ir devis katrs pa vienam gudram padomam par vietu, kurā šogad krītošu akmeņu dēļ esot jānovirzās no parastā maršruta. Mēs paklausīgi novirzāmies. Un iebraucam konkrētās auzās. Plānotā viena dulfera vietā ir trīs. Ceļu vairs nevar atrast. Akmeņi birst virs mums un zem mums. Kāju nav, kur nolikt. Klintis ir tādas kā kārtainās mīklas ābolkūka – pieskaries, un klints sabirzt tev pirkstos. Andrejs kādā brīdī grib stingrāk pieturēties pie klints, bet izcilnis vienkārši nolūzt un viņš paliek stāvot ar 20 kg smagu akmeni plaukstā.

Nodulferējos, bet palieku turēdamās virves galā, jo nevaru saprast, kur te vispār nostāties – zem kājām ir slīpa virsma ar tādām kā plūstošajām smiltīm – ikviens akmens, uz kura gribu nolikt kāju, izslīd un dārdēdams noripo pārsimts metrus lejup. Saucu uz augšu Liānai, ka nevaru saprast, kur palikt. Liāna atkliedz, lai eju pa taciņu. Pilnīgi sirreāli. Saucu uz augšu, ka nekādu taciņu, ellē ratā, neredzu. Redzu tikai bezdibeni. Liāna nonāk pie manis lejā un māj ar roku pāri tukšumam: „Nu kā, tur taču ir taciņa!” Jēzus Marija. Apraudos, jo mani drosmes krājumi ir izbeigušies.

Dziedi vai raudi, uz priekšu vien jāiet. (Starp citu, man ir paradums dulferējoties dziedāt, kas krietni uzjautrina manus grupas biedrus. Pētījumi liecina, ka dziedāšanas laikā smadzenēs tiek bloķētas baiļu izjūtas. Smiešanās laikā arī, tātad labumiņš tiek visai grupai). Liekam margas un ejam ar pārmaiņus drošināšanu. Jāapiet nez cik žandarmi. Tiek likts lietā pat žumārs.

Kad kā pēdējā (pa „taciņu”) visbeidzot uzrāpjos virsotnē, mani sagaida necerēta līksmība. Biedri gaidoši skatās uz mani un sauc: „Nu? Kurš vakar zaudēja?” Sagatavota ir pat kamera, lai nofilmētu manu triumfālo uzgājienu. Un es lepnī izslieņos Krugozor Mirdi virsotnē, savicinu leduscirtni un no sirds un skaļi gaviļēju: „Es esmu ēzelis!!!” Jo tā ir patiesība! Ir jābūt ēzelim, lai te rāptos! Ir jābūt pilnīgam ēzelim, lai pavadītu savu atvaļinājumu, ar smagu mugursomu stundām ilgi velkoties augšā „deviņstāvenē pa rododendriem”, jūlija vidū kārpītos pa sniegu un ietu gulēt ar vilnas cepuri galvā, atvaļinājumā celtos četros no rīta un ēstu auzu tumi no dienām ilgi nemazgāta katla, iztiktu bez dušas, bez elektrības, un pat bez zobu birstes. „Es esmu ēzelis!” – pēc klausītāju lūguma es to noklīdzos arī krievu valodā (ja nu vēl kāds dzird?). Esmu. Un ir tik skaisti – būt ēzelim.

Tomēr lejupceļā izlemju, ka Trezubecā rīt nekāpšu. Mani drosmes krājumi ir limitēti, un šodien es ar savu drosmi jau tā esmu rīkojusies pāri saviem līdzekļiem. Arī Rihards, Andrejs un Baiba ir izlēmuši tāpat. Toties vakarā mums pievienojas Matīss – viņš ar savu grupu šodien uzkāpis Uzunkolas virsotnē, tad noskrējis lejā līdz nometnei, tad uzskrējis augšup uz mūsu naktsmītnēm un par katru cenu grib tai Trezubecā kāpt. Traks cilvēks, ko lai tur saka.

23. jūlijs

Trezubecs. Lielā Gaidīšanas diena. Uzunkolas ekspresis. Svinam nometnes noslēgumu.

Matīss, Imants, Inguss un Liāna kāpj Trezubecā. Es pieceļos sešos, lai atdotu Imantam aptieciņu („Apsoliet, ka to nevajadzēs izmantot”), un pamāju aizejošiem ar roku. Pārējie vēl guļ. Palieku viena, raugoties saullēktā virs Elbrusa. Saule sprīdi pa sprīdim nāk lejup no virsotnēm, un tieši 5 minūtes pēc tam, kad tā pārslīd pār sniega laukumiņu, ar rūkoņu „ieslēdzas” upe zem sniega. Klusums izšķīst – rūc upe, sāk svilpot putni un sniega laukumiņā iznāk kalnu kazlēni rotaļāties. Tas ir fantastisks skats – kazlēni lēkā, dzenas cits citam pakal, mēģina badīties, lec uz akmeņiem un atkal lejā un uzvedas kā jau bērni. Lielās kazas un tūri cienīgi nolūkojas mazuļu rotaļās.

Pamostas arī Baiba, Andrejs un Rihards, un mums sākas Lielā Gaidīšana. Kad uz kores parādās sīkas cilvēku figūriņas, mēs teju vai sakaujamies par tālskati („Es redzu Ingusu! Es redzu Ingusu!” – „Dod man arī!” – „Tagad Imants rāpjas pār klinti” – „Atdod tālskati, man jāredz Imants!!!” – utt). Dzidrajā kalnu gaisā var pat dzirdēt alpīnistu sasaukšanos. Vārdus nevar izšķirt, bet ir skaidri saprotams, ka Inguss par kaut ko lamājas. Biedri forsē Trezubecu necerēti veikli, un drīz vien mēs viņus varam jau apsveikt ar zupas katlu. Inguss un Imants līdz ar 2B virsotnes iziešanu ir ieguvuši arī 3. sporta klasi alpīnismā.

Pošamies lejup. Pārējo grupu puīši jau iepriekšējās dienās ir uzsākuši sacensību „Kurš ātrāk noskries no Mirdi naktsmītnēm līdz bāzes nometnei”, un Inguss tagad grasās tajā piedalīties. Sacensība, protams, ir riskanta un savā būtībā dumja – kā lielākā daļa jaunu vīriešu sacensību, taču tādi nu jauni vīrieši ir. Līdz šim triumfē Miks ar laiku 55 minūtes. Inguss nolido lejup 30 minūtēs, līdz ar to izgriežot pogas visiem. Viņš klāt pie visām savām iesaukām iegūst pavārdu „Uzunkolas Ekspresis”.

Mēs ejam lēni un uzmanīgi (sešpadsmit – ar – pus Preses nami caur rododendriem lejup), tomēr šoreiz negadījums notiek tieši ar uzmanīgajiem. Baiba stāvākajā taciņas vietā negaidīti paslīd, mugursoma pārmetas pār galvu uz priekšu un norauj viņu lejup. Baiba apmet divus salto, bet pagūst ar rokām iekerties zāles ciņos. Tā viņa karājas nogāzē un gaida, kamēr Andrejs ar leduscirtni pierāpjas klāt un viņu izpestī. Par laimi, nekādu traumu nav. (Kā Baiba vēlāk stāsta: „Es nebiju iedomājusies, ka cilvēka kakls ir tik lokans”).

Kad visi savējie sagaidīti nometnē sveiki un veseli, ir liels atvieglojums. Arī visa treniņnometnes „obligātā programma” ir pabeigta, un vakarā mēs ejam svinēt uz „Tuborga” košu, kur esam pasūtījuši šašlikus. Taču citām grupām Lielā Gaidīšana vēl nav beigusies. „Tuborgā” sēž ļoti uztraucies Pēcis. Viņš šodien palaidis savu grupu vienus pašus ar praktikantu Miku, un tagad jau divas stundas GAIDA viņus pārnākam. Pēcis ir jau paņēmis savējiem alu un sulu, un kļūst ar katru minūti nervozāks. („Kur viņi ir? Kāpēc viņi kavējas? Viņiem bija jābūt jau šeit! Kad viņi nāks?!”). Mēs veltīgi pūlamies Pēteri mierināt, bet viņš nomierinās tikai, kad ierauga savējos parādamies ceļa līkumā. Tas tiek nekavējoties paziņots Šefam, un līdz ar to visa lielā Gaidīšana ir beigusies. Var sākties svinēšana.

Let jautri. Armands nočiepj svešai grupai ģitāru, un mēs vareni nodziedam „Ai, bailes, bailes, ai nāves bailes” un „Dzelzsgriezēj!” (Pēc repertuāra izvēles var diezgan ticami izdarīt secinājumus par mūsu tā brīža dvēseles stāvokli). Plūst alkohols. Govis un aitas saprotoši noskatās, kā mēs „sitam dūri uz galda”. Mēs noteikti neesam pirmie laimīgi iereibušie alpīnisti, kurus viņas redz. Pārvācamies atpakaļ uz savu „nabagmāju” un turpinām. Let jautri un aizvien jautrāk. Visvairāk iemeslu svinēt ir Ingusam: viņam šodien dzimšanas diena, tad ir jāsvin uzgājiens Trezubecā un iegūtā 3. sporta klase, 100% triumfs noskrējienā no Mirdi līdz nometnei, un nometnes noslēgums kā tāds. Ingusam ielej visi, kam ir ko ieliet. Rezultātā viņš aizmieg pirmais un Imants viņu tēvišķi noliek gulēt.

Mūsu „bērns” ir gādīgi iedabūts guļammaisā, arī pārējās grupas ir apklusušas, bet mums pieciem miegs vēl nenāk. Mēs stāvam ārā uz terases (lai netraucētu guļošajam Ingusam), un lukturīšu gaismā intīmi runājamies un strīdamies par dzīvi, mīlestību, ģimeni, bērniem, seksu, kalniem, likteni un dzīves jēgu. Runājam ilgi. Pa vidam prozaiski izēdam divas šprotu bundžas un turpinām drusku iedzert. Tiek savstarpēji atklātas un pārrunātas pat ārkārtīgi intīmas dzīves epizodes. Jūtamies ļoti tuvi. Tāda sevišķa sajūta – pieciem biedriem zem dziļām, tumšām nakts debesīm. Beidzot uz pirkstgaliem ielavāmies savā būcenītī (lai nepamodinātu Ingusu, kurš mums ir ļoti mīļš) un aizmiegam.

24. jūlijs

Atpūtas dienas pastaiga. Pelde Dolomītu ezeriņos. Ingusam neveicas.

Inguss no rīta pamostoties neizskatās laimīgs. Sāpot galva. Laikam tāpēc, ka esot pārāk strauji noskrējis no Mirdi. Strauja augstuma maiņa, tā ir tāda alpīnistu lieta. Saprotams. Tas katram var gadīties. Zēns dabū tableti pret galvassāpēm un varam dzīvot tālāk.

Dzīvot tālāk ir interesanti. Izlienot no savām migām un sastopot kaimiņus, uzzinām, ka visa nometne naktī ir ar interesi klausījusies mūsu stipri intīmās sarunas. „Jūs runājāt par tik aizraujošiem tematiem!” Tā varētu gan būt, ņemot vērā, ka sarunas bija ļoti personīgas. Varētu mulst, bet ir jau par vēlu.

Pārskaitot tukšās pudeles, ar izbrīnu konstatējam, ka skaits ir lielāks, nekā naktī likās. Nu ja. Klasisks „otrais rīts”, pēc visiem parametriem. Kaut gan visi esam tādi... hmm... saguruši, tomēr sapošamies doties ar Liānu „atpūtas dienas pastaigā” uz Dolomītu ezeriņiem. Līdzī nāk arī otra Baiba, kas vēlāk rada pārpratumus. Šefs izsniedz mums rāciju un nozīmē sakaru laikus. Atpūtas pastaiga nemaz pēc atpūtas neizskatās. Saule ir karsta, kāpiens stāvs, un mēs šorīt tādi slābani. Mūsu grupas Baiba un Andrejs drīz vien nolemj griezties atpakaļ un pastaigāt savā nodabā pa ieleju. Imants pa rāciju skaidri un gaiši noziņo, ka „Andrejs un Baiba iet lejā”, taču nometnē nez kāpēc ir dzirdējuši tikai vārdu „Baiba” un nolēmuši, ka lejā devusies viena pati otras grupas Baiba. Kad Baiba nometnē pēc pāris stundām vēl aizvien nav parādījusies, visi lejā sāk uztraukties un jau grib doties meklēt. Tikai sakaru seansā plkst. 16.00 pārpratoms noskaidrojas, bet pa to laiku Baibas grupas biedri paguvuši jau stipri noraizēties, savukārt Šefs – kļūt nikns. Kas ir saprotami. Ir arī skaidrs, ka brāzienu dabūsim visi – pelnīti vai nepelnīti.

Mēs tikmēr esam „atpūtas gājienā” forsējuši jau kilometru pa vertikāli, izpriecejušies par puķu pļavām un kalnu lilijām, pa kalnu kazu takām uzkāpuši Ohotņičijas pārejā un nokāpuši pie Dolomītu ezeriņiem. Ezeriņš, pie kura apstājamies, ir dievīgs. Tirkīzila ūdens bļodiņa stāvu kalnu ielokā. Malā liels akmens, uz kura jau sauļojas bariņš peldkostīmos (lasi: apakšbiksēs) izmetušos alpīnistu. Var pat iztēloties, ka esam atvaļinājumā. Protams, ka ir jānopeldas. Ūdens nav pavisam ledains, bet tuvu tam. Mana pelde ilgst tieši 20 sekundes (ļoti sievišķīgi: ielec, iespiedies un ātri, ātri kulies uz malu). Zēni ir drosmīgāki, tie peldas divreiz ilgāk. Toties svaiguma sajūta no šīm peldes sekundēm saglabājas vēl stundām.

Atpakaļ no ezeriņa var nākt pa diviem ceļiem:

- a) Pa līdzenu, gandrīz vai bruģētu taciņu;
- b) Pa taisno bez drošināšanas rāpties lejā no klints un pēc tam traversēt zāļainu nogāzi.

Kurš gan cilvēks, būdams pie pilna saprāta, izvēlēties pirmo variantu, ja ir pieejams otrais? Inguss, kurš iet pa priekšu un izvēlas ceļu, dodas mājup pa taisno, pēc azimuta. Mēs viņam sekojam pa izvēlēto trajektoriju. Ķibeles likumsakarīgi notiek. Mūsu Azimuts paslīd uz zāles ciņa un nelāgi sastiepj potīti. Mēs esam tālu no mājām, un tas dara raizes. Kāja tiek apsaitēta, un Inguss dabū jau otro pretsāpju tableti šajā dienā. Šī nav viņa laimīgā diena. Tomēr, atspiežoties uz leduscirtņa, paiet viņš var, pie tam vēl joprojām iet ātrāk par visiem. Kad redzam, ka mūsu Uzunkolas Ekspresis pat ar savainotu kāju visus apdzen, nomierināmies. Būs dzīvotājs.

Lejup ejam garām krāšņam ūdenskritumam, un visu laiku ielejā zem mums redzami upītes līču – loču līkumi. Ganu košs tālu lejā izskatās pēc pļavā aizmirstas bērnu rotaļlietiņas. Vakara saulē upes cilpas te iemirdzas, te noblāv. Taciņas malā slienias violeti dadži dūres lielumā. Augšup pa ieleju uz bēra zirga aizjāj melnīgsnējs pusaugu zēns. Rīt ir pēdējā diena Uzunkolā. Smaržo māršili. Upe šalc. Un ir tāda drusku sāpīga piepildījuma sajūta.

25. jūlijs

Vēl viens „atpūtas dienas pārgājiens”. Ūdenskritums trakajiem. Nelaiimes gadījums un glābšanas darbi.

Pēdējā diena Uzunkolā paredzēta mugursomu pakošanai, inventāra sakārtošanai un morālai nobriešanai Elbrusam. Mums ar Baibu rīts paiet diezgan saspringtā pārtikas plānošanā. Jāņem vērā gan ēdāju un ēdienreizu skaits, gan gatavošanas apstākļi – ko varēs uzvārīt 4000 m augstumā, un kas tur vairs nevārīsies; kad būs iespēja iekurt pīmusu, un kad būs „sausās uzkodas”; un tad vēl jāizvēlas pats vieglākais iepakojums. Un tad vēl ir dilemma: vajadzīgs paņemt pārtiku drusku ar rezervi (ja nu kas), tomēr jāatceras, ka šo rezervi nevienam negribēsies nest. Vesela zinātne. Īstenībā baigais darbs.

Tomēr žēl visu dienu pavadīt nometnē. Mēs ar Imantu, Rihardu un Liānu aprēķinām, ka personiskās mantas pagūsim sapakot pēcpusdienā. Un tā tad: priekšpusdienā varam pagūt doties kārtējā „atpūtas dienas pārgājienā”. Šoreiz uz ūdenskritumu, kas atrodies kaut kur mežā tepat augšpus nometnes. Takas uz turieni neesot, bet tas jau mums nav traucēklis. Baiba ar Andreju nenāk līdzī – viņi aiziet lejā „pēc zonas”, lai pirms Elbrusa piezvanītu tuviniekiem. Inguss diezgan nelaimīgā izskatā paliek guļam nometnē ar apsaitētu kāju.

Taciņas mežā patiešām nav. Lienam augšup briksņos pa diezgan stāvu krauju, turēdamies pie zāles ceriem un iedvesmas. Rihards pēc kāda laika paziņo, ka mēs visi esot traki un aiziet atpakaļ. Liāna priecīgi nokomentē, ka trakam būt ir skaisti, bet to zina tikai trakie paši, un turpinām ceļu trijatā. Ūdenskritumu atrodam, un tas ir brīnumjauks. Kādu brīdi tur priecājamies – Imants izpeldas, es fotografēju puķes ūdens malā, un Liāna tikmēr būvē no akmeņiem tiltu pār upi. Atpakaļceļā šļūcam lejup pa eglēm apaugušu nogāzi (izrādās, ka pa skujām var glisēt), un Imants uz stāvas kraujas atrod baravikas.

Vakarā ir paredzētas svētku vakariņas un svinīgs pasākuma noslēgums, taču šoreiz tas izpaliek. Pēdējā nometnes dienā Kaukāzs mūs brīdina, ka kalnu idille ir mājīga.

Ap pusdienas laiku tiek saņemta ziņa par nelaiimes gadījumu uz ledāja. Kāds tūrists ir iekritis ledāja plaisā un mūsu puišiem ir jāpiedalās glābšanas darbos. Uz negadījuma vietu jau ir devusies pirmā glābēju komanda ar ārstu un akju, mūsējo uzdevums – būt par nesējiem. Pagaidām nav zināms, vai nesamais būs dzīvs vai miris. Ir zināms, ka tas ir tālu, ka tas nebūs viegli, un ka atgriešanās būs tumsā.

Ir pienākusi kārtā vīriem darīt to, kas ir vīru lieta. Viņi apauj kājas, paņem lukturišus un aiziet.

Mēs, sievietes, paliekam. Saimniekojam. Beržam kastroļus. Nesam ūdeni. Šķirojam pārtiku. Kurinām uguni. Vāram ēst. Un pa brīdim apstājamies un skatāmies tālumā. Šefs dežurē pie rācijas un, līdzko saņem kādu ziņu, nonāk pie mums lejā pavēstīt. Taču ilgu laiku nekādu oficiālu ziņu nav. Ir tikai neoficiālas. Es aizeju uz košu parunāties ar vecmāmiņu Aišatu. Aišata saka: tas vīrs esot jau miris. Pienāk baumas arī no citas puses – dušās kāds ir dzirdējis Voronežas grupas sarunu, un arī tur runāts, ka cietušais ir miris. Pēc kāda laika mums garām pie Šefa un Pētera uziet nometnes priekšnieks. Viņš tur uzkavējas īsu mirkli un atpakaļ nākot

neskatās uz mums. Edgars un Pēteris kādu brīdi sēž nekustēdamies. Tad viņi gausi pieceļas un lēni nāk lejup. Nekas vairs nav jāsaka. Ir saņemta arī oficiālā ziņa. Mūsu vīri lejā no kalna nes līķi.

Vēlāk mēs uzzinām visu stāstu – pensionāru tūristu grupa ir gājusi pa ledāju sasaitē, taču viņiem nav bijis sistēmas apakšas. Ir bijusi tikai no virves taisīta sistēmas augša. Nelaimīgā kārtā cietušais vīrs ir bijis ļoti smags – ap 120 kg. Kad viņš iekritis plaisā, pensionāru grupa saviem spēkiem viņu izvilkt nav spējusi. Informācija zināšanai: karājoties virvē, sistēmas augšai virve ap krūtīm savelkas, un, ja cilvēku nevar uzreiz izvilkt, viņš 15 minūšu laikā vienkārši nosmok. Tāpēc vajadzīga sistēmas apakša.

Satumst. Mēs vāram lielu katlu tējas saviem puisiem un ik pa brīdim raugāmies tumsā, ar skatienu meklējot viņu lukturišus. Beidzot viņi nāk. Tagad ir mūsu kārta darīt to, kas ir sievu lieta – mēs vāram tēju katlu pēc katla, dzirdam un barojam savus nogurušos vīrus, kurinam pavardu, lai žāvētu sabristos zābakus un slāpās zeķes, un uz klausam viņu stāstus par smagu gājienu kalnos naktī.

26. jūlijs

Atvadas. Jauna ceļojuma sākums.

Pēdējā diena, kurā ir drusku jāraud. No rīta 16 cilvēki (arī es) izbrauc kravas mašīnā uz Elbrusu. Pēcpusdienā pārējie 6 dosies jau atceļā uz Latviju. Arī Liāna un Imants. Ir grūti atvadīties, grūti šķirties. Mēs jūtamies kā ģimene, kura tagad sadalās. Mūsu grupiņas, mūsu lieliskā septiņnieka ceļojums šodien beidzas. Tālāk būs cits, jauns ceļojums.

Vakardienas glābšanas darbu dēļ izbraukšana uz Elbrusu ir pārcelta stundu vēlāk. Tomēr visi jau laikus ir sapakojuši savas smagās somas un sapulcējas ceļa malā. Uz ceļa stāv mūsu kravas mašīna (aizvēsturiska izskata ZILs), mazs, tikpat vecs, brūns busiņš un zirgs. Varam trīsreiz minēt, kurš būs mūsu transports. No šoferīša redzams tikai dibens, kas rēgojas ārā no motora pārsega. Atnāk gans ar suni un aizdzen zirgu prom. Zirgs negrib iet, brīdi viņiem ir domstarpības, tad zirgs lepnī aizbrien pār šalcošo upi. Aizmugurē ir kalni. Un te priekšā mēs ar savām mugursomām, leduscirtņiem un virvēm. Noraizējušies, sajūsmināti, gaidoši, bēdīgi un mīloši.

Nometnes priekšnieks Jurijs Jurjevičs izsniedz mums alpīnistu grāmatiņas ar godam nopelnītiem ierakstiem un saka, ka mēs viņam patīkam. Viņš pateicas vīriem par piedalīšanos glābšanas darbos. Viņš mūs gaidīšot atkal.

Mazais, brūnais busiņš tiek pieāķēts priekšā Zilam, un grabaža, kam mēs tūlīņ uzticēsim savas kailās dzīvības, beidzot ierūcas un izkustas no vietas. Ir labi, ka ir kaut kas, par ko pasmieties, jo citādi jāraud. Ak, ko nu tur – jāraud ir vienalga. Vēl pēdējo reizi apkampju Liānu un Imantu, un tad jau pastiepj puišu rokas, lai ieceltu mani kravas kastē. Mūsu varenais transports sakustas – un caur asarām ir ļoti jāsmejas un jāspiedz! Sākas nākošais ceļojums, un arī tas būs aizraujošs.

(Turpinājums – par piedzīvojumiem Elbrusā – sekos.)